

LOTTA-SOFIA SAAHKO

MUISTAMME YHDESSÄ

TAMMI

LOTTA-SOFIA SAAHKO

MUISTAMME YHDESSÄ

TAMMI

HELSINKI

Ensimmäinen painos
© Lotta-Sofia Saahko ja Tammi 2026
Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
Lönrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki
Ulkoasu: Emmi Kyytsönen
Kuvaliitteen kuvat: Lotta-Sofia Saahkon kotialbumi
ISBN 978-952-04-8057-8
Painettu EU:ssa
Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:
tuotevastuu@tammi.fi

SISÄLLYS

Lotan tervehdys	8	Sähköpyörä	83
Papan tervehdys	10	Juhannus	85
		Kesäsuunnitelmia	89
		Pyörtyminen	93
Pyöränkorjaus	12	Lontooseen	95
Taulut seinään	14	Alpakkatila	98
Laitehankintoja	17	Kuulolaitteet	102
Maitopula	20	Lisää pyörtymisiä	106
Muuttunut mies	22	Rahahuolia	110
Pappa 85 vuotta	24	Edunvalvonta	112
Kuopiossa	28	Roskaruoka	114
Muistisairauden merkkejä	32	Muistilaput	117
Sairaudentunnottomuus	36	Kirjastossa	120
Mistä saan apua?	38	Pyykkipäivä	122
Terveystarkastus	41	Vappu	125
Muistihoitajalla	43	Omaishoito päättyy	128
Muistitesti	48	Omaishoitoliiton viesti	131
Diagnoosi	51	Gubbe	133
Ruuvi löysällä	56	Olivia	135
Vanhuspalvelut	59	Takaisin Lontooseen	138
Päivätoiminta	64	Terapia	140
Mielikki	67	Kaatuminen	143
Muistikahvila	72	Yllätysvieras	146
Ruokakaupassa	75	Osastolla	148
Ruoka ei maistu	78	Sairaanhoitaja	151
Yllätys	81	Joululauluja	153

Hoitopalaveri	156	Loma päättyy	258
Muutoksia	160	Ahdistus	261
Postilaatikko	163	Huolia	263
Ajolupa	165	Yhteistä tekemistä	265
Ajokoe	168	Kotihoito loppuu	267
Presidentin puhe	171	Etähoiva	270
Lääkäri pihalla	174	Kirjoituskurssi	273
Ruokapalvelu	176	Hyvä syksy	276
Lääkenauha	178	Kotityöt	280
Parempaa ruokaa	179	Kierrätys	282
Työrauhaa	182	Muistiyhdistyksen koulutus	284
Lääkerobotti	184	Hotelliseikkailu	289
Turvapainike	187	Unohtumattomat	293
Pappa liftaa	190	Huonoja uutisia	299
Senioriskootteri	193	Kevät Lontoossa	303
Raha-asiat	197	Kaikki hyvin	306
Huijari	201	Tomaattisalaatti	308
Velka	205	Korotettu hoitotuki	310
Mennään kylään	207	Rollaattorimarssi	312
Anja	210	Gubbe-raportti	314
Huonoja päiviä	214	Kesä	316
Eija	219	Mökillä	318
Viikonpäivät	223	Syntymäpäiväsuunnitelmia	320
Joulunaika	227	Huimaus	322
Lahjarahat	230	Hyvästit	325
Joulu	234	Ensiavussa	328
Labra	239	Tarkkailuosastolla	333
Sauna	242	Odotuksen päivät	335
Lonkkaleikkaus	244	Pappa 90 vuotta	337
Siivousapua	247	Elämä jatkuu	341
Siivooja	249		
Pula-ajan muistoja	252		
Kesäloma	256	Kiitokset	344

LOTAN TERVEHDYS

”Mikä ettei?” pappu vastasi, kun kysyin, voisinko kirjoittaa kirjan meidän kokemuksistamme muistisairauden kanssa. ”Meillähän on kaikki niin hienosti!”

Viisi vuotta sitten isäni isällä diagnosoitiin sekamuotoinen muistisairaus eli sekä Alzheimer että verisuoniperäinen muistisairaus, ja koska asuin koronapandemian vuoksi jo ennestään hänen luonaan, minusta tuli hänen omaishoitajansa. Näihin kuluneisiin vuosiin on mahtunut sairauden eri vaiheita, arjen oivalluksia ja monenlaisia tunteita, mutta ennen kaikkea yhteinen elämämme on ollut mukavaa. Päätin kirjoittaa tämän kirjan, jotta kuka tahansa samassa tilanteessa oleva voisi saada meidän kokemuksistamme toivoa ja vertaistukea. Tämä kirja ei ole opas, enkä yritä esittää, että olisimme aina osanneet toimia oikein, mutta toivon, että voim tarinallamme antaa uskoa siihen, että myös te selviätte tästä yhdessä.

Ehkä olisin itsekin tarvinnut vertaistukea silloin, kun pappu sai diagnosoinsa. Välillä olen pursunnut lämpöä, kiitollisuutta, iloa ja rakkautta ja olen jaksanut hoivata, välittää ja touhuta yhdessä. Toisinaan taas olen ollut turhautunut, kiukkuinen ja niin uuvuksissa, että ärsyynnyn helposti pienistäkin asioista. Vasta hiljattain olen alkanut ymmärtää, että kaikki tunteet ovat sallittuja, eivätkä ne tee minusta huonoa omaishoitajaa tai lapsenlasta.

Haluan silti alleviivata, että tämä kirja kertoo ainoastaan muistisairaouden alkuvaiheesta. Pappu sai lääkityksen välittömästi sen

jälkeen, kun huomasin hänen käytöksessään muistisairauden piirteitä, ja sairaus on edennyt sen ansiosta hyvin hitaasti. Emme ole joutuneet vielä kokemaan muistisairauden kaikkein vaikeimpia oireita, kuten päivärytmin sekoamista, eksymisiä, vaippojen tarvetta, vakavia harhaluuloja tai sitä, ettei pappa tunnista omia läheisiään. Pappa on tässä päivässä kiinni vielä nykyäänkin, yhdeksänkymppisenä. Hän muistaa yhä, miten meillä sukulaisilla menee, missä me asumme, mitä kukin tekee työkseen ja kuka on kuollut milloinkin. Kokemuksemme muistisairaudesta on siis moniin verrattuna ollut suhteellisen helppo.

Huomautus itse kirjasta: tarina perustuu täysin omiin muistoihini, päiväkirjamerkintöihini ja läpi käymiini viesteihin, ja olen niiden pohjalta pyrkinyt kuvaamaan mahdollisimman rehellisesti, millaista elämämme muistisairauden kanssa on ollut. Lukiessasi kirjaa huomaat toistoja – se ei ole vahinko vaan kuuluu olennaisesti muistisairauteen. Tämä kirja kuvastaa, miten minä nämä menneet kuusi vuotta muistan.

Jos olet tarttunut tähän kirjaan siksi, että läheisesi muisti huolettaa sinua, olet jo ottanut tärkeän askeleen. On arvokasta kiinnittää huomiota siihen, ettei läheisellä ole kaikki kohdallaan. Varhainen havainto voi olla ratkaiseva, sillä mitä aiemmin hoito aloitetaan, sitä paremmat ovat mahdollisuudet hidastaa sairauden etenemistä.

Jos taas hoidat muistisairasta läheistäsi, toivotan sinulle voimia, pitkää pinnaa ja huumorintajua. Muista pitää huolta myös itsestäsi!

Jos sinä itse olet saanut muistisairausdiagnoosin, haluan halata ja tsemptata sinua ja kertoa, että se ei ole maailmanloppu.

Jos saat tästä kirjasta yhdenkin oivalluksen tai tarvitsemaasi vertaistukea, kirjoittaminen on ollut sen arvoista.

Lotta ♥

PAPAN TERVEHDYS

Kun lääkäri sanoi, että miulla on muistisairaus, mie meinasin, ettei miulla sellaista ole. En vieläkään ole varma, oliko se lääkäri mikään oikea asiantuntija. Miusta ainakin tuntui, ettei se ihan hirveän järkevä mies ollut, joten mie rupesin puolustamaan itseäni. Mutta nyt myönnän, että kyllä mie vähän huonomuistinen olen, eli jotakin mätää miun pääkopassani on. Ihmettelen, että vaikka kuinka yritän, asiat eivät suju samalla tavalla kuin ennen. Se tuntuu ikävältä. Mistähän mie olen saanut tällaisen taudin?

Aluksi mietin, tarkoittaako diagnoosi, että elämä loppuu tähän, etten pysty enää mitään tekemään. Mutta näin ei käynyt. Pelko on jo haihtunut pois, ja meikäläisen elämä jollottaa eteenpäin omaa rataansa. Ihmettelen vain, miten tämmöinen voi olla, että ei muista kaikkea. Omasta mielestäni mie en kuitenkaan niin huonossa kunnossa ole. Pitäisikin laittaa auto kuntoon ja pyytää lääkäriltä ajokortti takaisin. Helkatti, mitä se oikein ajattelee? Enhän mie rupea kenenkään päälle ajelemaan, varsinkaan pienten lasten. Mitä se lääkäri turhia pelkää?

Lotta sen sijaan ymmärtää miun ajatuksiani. Hän ymmärtää minua täysin! Enhän mie muuten pärjäisikään arjessa. Lotta jelpkaa ja kannustaa minua. Elämä menee paljon mukavammin, kun hän istuu pyöreän pöydän toisella puolella. Laulukin on löytynyt, ja se vasta on mielekästä. Lotan kanssa kun laulaa saa, elämä menee kuin tyhjää vaan. Voin sanoa rehellisesti, että elämäni on muuttu-

nut paljon paremmaksi kuin mitä se on tähän mennessä ollut.

Mie olen ylpeä laulutaidoistani. Tykkään varsinkin esiintyä ihmisten edessä. Ne eivät ole koskaan pettyneet miun lauluuni. Tuntuu mukavalta, kun ne kehuvat minua. Nämä lauluhetket ovat elämäni tärkeimpiä hetkiä.

Ihmiselle, joka saa muistisairausdiagnoosin, sanoisin, että pitää yrittää vain elää sen sairauden kanssa parhaansa mukaan. Ei se ole niin kivaa, kun alkaa unohdella kaikenlaista, mutta kannattaa kirjoittaa asioita lapulle. Se auttaa. Omaisten kannattaisi kannustaa muistisairasta eteenpäin ja jaksaa meidän jorinoitamme. Antakaa meidän höpöttää ja möristä!

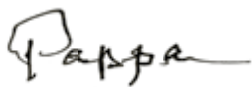
On hienoa, että lääketiede on kehittynyt, mutta vielä hienompaa olisi, jos muistisairauteen löytyisi parantava lääke. Toivoisin silti, että ihmiset eivät sanoisi, että ”koeta nyt muistaa”. Jos ei muista, niin sitten ei muista.

Olen kiitollinen siitä, että ruisleipää on pöydässä joka päivä. Jos nyt vielä lääkäri antaisi sen ajokortin takaisin, kaikki olisi hyvin. Mie yritän parhaani mukaan, eikä hänen pitäisi rangaista minua.

Toivon, että jonain päivänä maailma muistaa miut iloisena, laulavana pappana. ”Pappahan se siellä viserteli ja sai paljon kunnia-kirjoja”, he tulevat sanomaan. Mutta nyt en puhu yhtään enempää, muuten Lotalla tulee kyynel silmään!

Toivoisin, että jokainen ymmärtää meitä muistisairaita.

Rakastakaa toinen toistanne.

Tämä esipuhe syntyi tunnin mittaisesta keskustelusta, jossa kysyin papalta tarkkoja kysymyksiä. Luin lopputuloksen hänelle, ja hän on siihen oikein tyytyväinen.

PYÖRÄNKORJAUS

Olen pyytänyt pappaa korjaamaan polkupyöräni ainakin neljästi, mutta kun saavun autotalliin, häntä ei näy missään ja renkaat ovat edelleen tyhjä.

”Pappa? Paaappaaaa?”

Kuljen autotallista pihalle ja kierrän talon.

”Hä?” kuuluu takapihan varastosta, kun olen huutanut riittävästi monta kertaa.

”Mitä sinä siellä teet?”

”Etsin sitä kastelu... mikä se nyt on? Sitä osaa, mikä levittää veden.” Hän nostaa kastelukannua ja harottaa sormiaan sen nokan edessä.

”Sihtiäkö tarkoitat? Mihin sinä sitä tarvitset?”

”Kukkien kasteluun tietenkin.”

”Entäs pyörä?”

Pappa katsoo minua hetken silmät pyöreinä, sitten hän läimäyttää itseään kämmenellä otsaan.

”Mie ihmettelinkin, mitä miun piti autotallissa tehdä!”

”Mitä! Unohditko pyörän? Voi vitsi, minun pitäisi lähteä sillä kohta kaupungille lääkäriin.”

”Mie teen sen saman tien.”

Kävelen perässä ja pyörittelen päätäni. Mitä ihmettä pappa oikein sekoilee?

On kesä 2020, ja koronapandemian vuoksi olen jättänyt opiskelupaikkani Lontoossa ja palannut Suomeen. Kun koronarajoitukset alkoivat, papan naapuri laitto minulle viestiä kysyäkseen, tarvitseeko pappa apua. Silloin keksin muuttaa papan yläkertaan, kunnes rajoituksia helpotettaisiin. Riskiryhmäläisiä kehoitetaan koronan vuoksi pysymään kotona, ja 84-vuotiaana pappa kuuluu jo ikänsä puolesta tähän ryhmään. Yhteiselämämme on sujunut hyvin, ja autamme vuoroin toisiamme. Nyt minä tarvitsen papan apua.

”Minulla on lääkäriaika puolen tunnin päästä”, sanon papalle.
”Voisitko nyt tulla näyttämään, miten kompressorin toimii, jotta saan edes ilmaa renkaisiin?”

Korjaaminen on meidän suvussamme aina ollut papan tehtävä. Entisenä kuorma-autokuskina ja auton asentajana hän on aina korjannut kaikkien tuttujen autot ja polkupyörät. Joskus hän on jopa kerännyt roskalavoilta osia ja rakentanut niistä uusia pyöriä. Mutta nyt pyöräni korjaaminen ei tunnu häntä huvittavan.

Tällä kertaa suurin piirtein talutan papan kädestä pitäen autotalliin ja jään viereen katsomaan, kunnes renkaissa on ilmaa. Muu huolto saa odottaa, kunnes pappa on taas oma ahkera itsensä.

TAULUT SEINÄÄN

Vihdoin pappa saa työnsä tehtyä, ja minä pääsen matkaan. Aurinko paistaa ja syreenit kukkivat. Kaikki muistuttaa minua lapsuuteni kesistä, jotka vietin Valkeakosken mummolassa ja jolloin pyöräilin veljeni kanssa kaupungille ostamaan lakritsijäätelöä. Silloinkin aurinko kimalteli kanavan aalloilla, lokit huusivat kesäistä huutoaan ja hiukseni liehuivat lämpimässä tuulessa, kun viiletin pyörällä alas Naakanmäkeä. Tosin silloin mummo oli paras ystäväni, ja pappa karkasi autotalliin korjaamaan polkupyöriä, kun me lapsenlapset tulimme kylään.

Lääkäri määrää minulle lääkkeitäni. Sen jälkeen käyn vielä tavaratalossa ostamassa tarjouskehykset, sillä pappa on puhunut pitkään, että haluaisi ripustaa saamamme kunniakirjat seinälle.

Papan ja minun menneet kuukaudet ovat nimittäin olleet erikoisia. Kun muutin hänen luokseen asumaan, rupesimme laulamaan yhdessä vanhoja lauluja, ja päätin videoida ne sosiaaliseen mediaan. Sen jälkeen olemme saaneet lauluprojektistamme kunnianosoituksia, kuten ”Vuoden kulttuuriteko” ja ”Vuoden vanhusteko”. Pappa on niistä ylpeä.

Kotona asettelen kunniakirjat raameihin. Pappa hakee nauvoja ja vasaran autotallista ja lupaa ripustaa kehykset seinään. Mutta sen sijaan hän vain kaivelee eteisen ja keittiön laatikoita loputtomasti.

”Mitä sinä oikein etsit?”

Pappa vilkaisee minua. ”Mi... ah... Äh. Mikä se nyt on? Se mil-
lä mitataan.”

”Mittanauha? Mitä sinä sillä aiot mitata?”

”Katson, mihin kohtaan nuo... mitä-ne-nyt-ovat laitetaan”, hän
vastaa.

”Kehykset? Riittää varmaan, jos katsotaan vain suurin piirtein,
mihin kohtaan ne laitetaan. Voin piirtää lyijykynällä kohdat sei-
nään, niin tiedät, mihin lyödä naulat”, ehdotan.

Pappa pudistaa päätään. ”Ei, ei, nämä pitää mitata”, hän sa-
noo.

Hän kaivaa laatikoita, kunnes löytää vanhan ruutuvihon. Sii-
hen hän piirtää neliön. Onkohan se olevinaan seinä? Sitten hän
mittaa kehyksen pituuden ja leveyden ja tuijottaa taas vihkoa.

”Haluatko tietää, minkä kokoinen seinä on?” kysyn ja kiirehdin
mittaamaan leveyden.

Pappa kirjoittaa mitan ylös. Sitten hän taas kummastelee vih-
koa. Minä piirrän siihen neljä neliötä kuvaamaan kehyksiä, mutta
pappa ei reagoi.

”Ehkä laitetaan ne kuitenkin vain suurin piirtein, jos se olisi
helpompaa”, ehdotan vielä kerran.

Nyt pappa alkaa ärsyyntyä.

”Mie olen ennenkin laittanut kehyksiä seinään, kyllä mie tie-
dän, miten se tehdään.”

”Ei se niin tarkkaa ole, pääasia että saadaan ne ripustettua”, yri-
tän sanoa, mutta pappa vain pudistaa päätään.

”Anna kun mie teen omalla tavallani”, hän ärähtää.

En halua riidellä, joten lähden yläkertaan jatkamaan töitä.

Kun muutaman tunnin kuluttua palaan alakertaan, kehykset
ovat edelleen keittiön pöydällä. Piirustukseen on ilmestynyt lisää
viivoja ja mittoja, joista en saa selvää.

En tykkää yhtään, että asiat jäävät kesken, ja kun kerran hain kehykset, haluaisin myös saada ne seinälle. Mutta kun otan asian puheeksi, pappa pahastuu taas.

”Olen ollut niin kiireinen. Kyllä mie laitan ne myöhemmin”, hän väittää ja menee olohuoneeseen katsomaan televisiota.

Anteeksi mitä? Pappako kiireinen? Pappa on ollut eläkkeellä noin kolmekymmentä vuotta, joten en tiedä, mikä kiire hänellä nyt yhtäkkiä olisi. Mutta siihen hän on vedonnut viime aikoina usein, kun olen kysynyt, miksei hän ole tehnyt jotain, mitä lupasi tehdä. Liikaa kiireitä.

Kehykset ovat pöydällä vielä seuraavanakin päivänä ja sitä seuraavana, vaikka pappa viettää molemmat päivät nojatuolissaan.

Puolentoista viikon kuluttua isäni saapuu kylään, ja hänellä menee alle viisi minuuttia siihen, että hän mittaa oikeat paikat ja laittaa kehykset seinälle.

Olen tyytyväinen, että ne ovat nyt paikoillaan, mutta jaksan silti ihmetellä. Pappa on aina ollut ahkerin ja aikaansaavin henkilö, jonka tunnen. Mitä on tapahtunut?

LAITEHANKINTOJA

Olen monessa mielessä tyytyväinen, että muutin papan luokse. Kirjoitan kirjaa papan nuoruudesta, pukeudun mummon vanhoihin vaatteisiin ja elän hidasta maaseutuelämää – mikä voisi olla ihanampaa? Omat vaatteeni ovat vielä Englannissa, mutten vielä tiedä, palaanko sinne opiskelemaan. Koronarajoitukset ovat kestäneet pidempään kuin osasin odottaa, ja olen tässä välissä saanut kustannussopimuksen esikoiskirjastani.

Samalla yritän auttaa pappaa, ja kesän aikana päivitämme hänen laitteitaan. Ensimmäisenä hankimme pankista verkkopankkitunnukset sekä minulle oikeudet käyttää papan verkkopankkia, jotta voin maksaa hänen laskunsa tietokoneella sen sijaan, että papan on käytävä konttorilla joka ikistä tilisiirtoa varten.

Kun huomaan, että lähes kaikki kodinkoneet ovat rikki, ostamme hänelle uuden tiskikoneen, käytetyn pyykkikoneen, uuden radion ja uuden imurin. Kun näen papan vanhan hammasharjan, jota käyttäisin korkeintaan kaakeleiden puhdistamiseen, hommaan vielä sähköhammasharjankin. Viimeisin hankintamme on älypuhelin. Omalla puhelimellaan pappa pääsee katselemaan lauluvideoitamme sosiaalisesta mediasta ja voi lukea, millaisia kommentteja olemme seuraajiltamme saaneet.

Kirpputorilta olemme hankkineet vanhoja CD- ja LP-levyjä, joita kuuntelemme päivittäin – muun muassa papan suosikkeja Olavi Virtaa ja Henry Theeliä. Minusta on kiva, että kun kerran

saan asua papan luona, minäkin voin olla jotenkin avuksi, sillä kyllähän nämä uudet laitteet ja muut hankinnat helpottavat ja mukavoittavat papan elämää. Vai helpottavatko?

”Tämä puhelin on rikki. Pitäisikö sillä heittää vesilintua?” pappa murahtaa joka toinen aamu. ”Eikö tähän pyykkikoneeseen ole ohjeita?” ”Kyllä miun hampaat puhdistuvat ihan normaalilla harjallakin.” ”Miten tämä tiskikone pyörii niin kauan? Siinä täytyy olla joku vika!”

Jostain syystä pappa ei pidä uusista laitteista ollenkaan, eikä hän opi käyttämään niitä, vaikka kuinka ohjeistan. Ei niissä tietenkään ole mitään vikaa. Pyykkikone toki ostettiin käytettynä kirpputorilta, eikä sen mukana tullut ohjekirjaa, mutta sen käyttö ei voisi olla yksinkertaisempaa: siinä on vipu, joka pyöräyttää osoittamaan oikeaa lämpötilaa, ja nappi, jossa lukee ”start/stop”. Ei se niin vaikeaa ole.

Papan mielestä on. Hän suuttuu koneille päivittäin. Vaikka käytän tiski- ja pyykkikoneissa ainoastaan pikaohjelmaa, hän on vakuuttunut, että ne pyörivät tuntikausia, jopa puoli päivää. Kerran, kun tulen alakertaan, pappa on keskeyttänyt pyykkikoneen ohjelman.

”Tämä on rikki, ovi ei aukea”, hän valittaa.

”Se ei aukea, koska ohjelma on vielä kesken!”

”Ei se voi olla, se pyöri niin pitkään. Se on hajalla.”

Pappa menee eteiseen ja tekee jotain ennen kuin palaa pieneen vessaan, jonka nurkassa pyykkikone seisoo. Yllättäen pyykkikoneen ovi tällä kertaa aukeaa.

”Mitä sinä nyt teit?”

”Katkaisin sähköt.”

Tyytyväisenä pappa alkaa tyhjentää pyykkikonetta. Kaikki vaatteet ovat litimärkiä, ja vettä vuotaa litroittain lattialle. Pap-

paa se ei tunnu haittaavan: hän on vain helpottunut, että pesu-ohjelma on vihdoinkin ohi.

Kerran kun astun keittiöön, pappa nostaa CD-soittimesta levyä.

”Laitatko levyn soimaan? Voi kuinka kivaa!” minä innostun. Olen iloinen, sillä aluksi pappa ei tuntunut käsittävän, miten CD-soitin toimii. Uusi hankinta sittenkin kannatti. ”Minkä levyn valitsit?”

”Ei. Mie otan hammastikun”, pappa ilmoittaa.

”Anteeksi mitä?” Luulen kuulleen väärin. ”Hammastikun?”

”Juu.” Pappa laskee CD-levyn pöydälle, ja astun lähemmäksi. Totta tosiaan, CD-soittimessa on kolme hammastikkua.

”Mitä ihmettä ne siellä tekevät?”

”Mie laitan ne aina sinne. Siinä ne säilyvät hyvin. Huuhtelen käytetyt ja laitan takaisin.” Hän kaivaa puisella tikulla hampaitaan, huuhtelee sen lavuaarissa ja asettelee sen varovasti soittimeen.

En tiedä, pitäisikö minun itkeä vai nauraa.

”En usko, että soitin on kovin hyvä säilytyspaikka. Mitä jos levy naarmuuntuu?” kysyn.

”Ei se naarmuunnu. Pidin niitä samassa paikassa edellisessä soittimessakin, eikä mitään tapahtunut. Se on niille oikein hyvä paikka.”

Hän asettaa CD-levyn takaisin paikoilleen ja sulkee soittimen kannen.

MAITOPULA

Eräänä aamuna pappa tutkii jääkaappia ja ilmoittaa: ”Pakko lähteä kauppaan. Meillä ei ole yhtään maitoa.”

Nostan katseeni *Aamulehdestä*. Olemme syöneet kaurapuuroa ja juoneet aamukahvit, mutta lehden luku on minulla vielä kesken. Radio soi, ja helteen vuoksi meillä on kotiovi auki. Ulkoa kuuluu pikkulintujen viserrystä.

”Vastahan minä toin maitoa”, hämmästelen. ”Joko olet ne juonut? Minähän en käytä lehmänmaitoa.”

Nousen paikaltani ja marssin tarkastamaan jääkaapin tilanteen. ”Pappa! Täällähän on kolme litraa!”

”Hä!” pappa huudahtaa eteisestä, missä hän on pukemassa kenkiä jalkaan. Hän tulee tarkastamaan tilanteen. ”En mie huomannut ollenkaan. No, voinhan mie silti kaupassa käydä, kun kerran olen jo lähtökuopissa.”

”Muista sitten laittaa maski. Se on tärkeää! En halua, että sairastut koronaan.”

Pappa ei vastaa. Haluaisin edelleen hoitaa ostokset hänen puolestaan, mutta olen alkanut antaa periksi. Pappa on aikamoinen jääräpää eikä kuuntele ohjeitani mielellään. Hän on tottunut käymään itse kaupassa, eikä pidä siitä, että kiellän häntä. Enkä minä puolestani halua riidellä joka päivä.

Pappa solmii vielä toisenkin kengän nauhat, sujauttaa rahapussin kauppakassiin ja polkee pyörällä kaupungille. Lorauteuttuani

kaurajuomaa kahvikuppiini huomaa, että se alkaa puolestaan olla lopussa. Yritän soittaa perään ja pyytää, että pappa toisi sitä tavallisen maidon sijaan, mutta puhelin pirisee keittiön pöydällä.

Tunnin kuluttua pappa palaa otsa hiestä märkänä ja raahaa painavan kangaskassin keittiöön.

”Huhhuh”, hän puuskuttaa. ”Olisi pitänyt mennä autolla.”

”Mitä kaikkea sinä ostit?” kysyn.

”No maitoa tietenkin!” Hän raottaa kassia, josta pilkistää kolme tummansinistä tölkkiä.

”Minkä ihmeen takia? Juurihan me katsottiin, että meillä on vielä kolme litraa.”

”Ohhoh!” pappa hörähtää. Hän kurkkaa jääkaappiin ja pyörittelee päätään. ”Älä sie kritisoi minua.”

”En kritisoi. Nyt saat sitten ahkerasti juoda maitoa”, kommentoin kulmat koholla. Mitä muuta tässä voisikaan sanoa?

”Muistisairaus tuo mukanaan
hermoja raastavia tilanteita, mutta
se ei vie rakkautta, huumoria eikä
yhdessäolon iloa”

Kun pappa ei enää pidä lupauksiaan ja puhe
muuttuu sekavaksi, Lotta huolestuu. Vastustuksesta ja
epäuskosta huolimatta löytyy diagnoosi: sekamuotoinen
muistisairaus. Lotasta tulee papan omaishoitaja – mutta
tarkoittaako se, että papan hyvinvointi on täysin hänen
harteillaan? Jääkö enää tilaa omalle elämälle?

Koskettavan rehellinen tarina antaa runsaasti
tietoa muistisairauksien piirteistä ja tarjolla olevasta
avusta sekä käytännön niksejä arkeen.
Muistisairaus ei ole maailmanloppu!

Pappa,
juo
vettä!

www.tammi.fi

9 789520 480578

99.1

ISBN 978-952-04-8057-8

Kannen kuva Johanna Moskari